

Sayı: 2009/3
Tarih: 23.01.2009

İSMMMO'nun araştırmasına göre ekonomik kriz, televizyondaki yarışma programlarına ilgiyi artırdı, milyonlar kuyruğa girdi

Türkiye'de her 100 yetişkinden 15'i yarışmacı olmaya çalışıyor

Türkiye'de yaklaşık 2.5 milyon insan yarışma programlarına yarışmacı olmak için başvurdu ve sırada bekliyor. "Var Mısın Yok Musun"a 1.4 milyon kişi başvururken, Çarkıfelek'e başvuruların sayısı ise 500 bine ulaştı. Diğer yarışmalarla birlikte halen yaklaşık 2.5 milyon insanın yarışmacı olmak için beklediği hesaplanıyor. İstanbul Serbest Muhasebeci ve Mali Müşavirler Odası'nın (İSMMMO) "Hayaller Yarışıyor" başlıklı araştırmasına göre, televizyonlardaki yarışma programlarına ilgi günden güne artıyor. Türkiye nüfusunun yarısından fazlasının (%60) 18 yaşın üstünde olduğu ve yarışmalara katılabilmek için de 18 yaşından büyük olma şartının arandığı dikkate alındığında, Türkiye'de her 100 yetişkinden 15'inin televizyonlarda yarışmacı olmak istediği ortaya çıkıyor. TV kanallarının istatistikleri, izlenmesi ve sunucuların verdiği demeçlerin birebir görüşmelerle desteklenmesiyle hazırlanan araştırmaya göre ekonomik kriz nedeniyle televizyon dizilerinin sayısında azalma olmasına rağmen, günden güne yeni yarışma programları ekranlarda boy gösteriyor. 9 ulusal kanalda halen 12 yarışma programı sürüyor. 2009 yılında mevcutlara en az 5 yeni yarışma programının daha katılması bekleniyor.

Araştırmaya ilişkin değerlendirmesinde yarışmaların çoğunlukla para kazandırmaya dönük olduğuna dikkat çeken İSMMMO Başkanı Yahya Arıkan, bu yönüyle ekranların birer şans oyunu platformuna döndüğünü söyledi. Ekonomik krizin arayışı da artırdığını belirten Arıkan, birbirinden farklı format ve konularda olsa da yarışmalarda maddi vaatlerin uçtuğunu belirtti. Kanallar arasında rekabeti de artıran yarışma programlarının ciddi bir reklam pastası olduğuna dikkat çeken Arıkan, son araştırmaların TV kanallarının daha az maliyetli yapımlara yöneldiğini gösterdiğine işaret etti. Kriz ortamının özellikle üretim üzerinden toplanan vergi kalemlerini azalttığını, ancak dolaylı vergiler ile şans oyunları üzerinden alınan İntikal Vergisi'nin arttığını belirten Arıkan, yarışmalarda kazanılan ödüllerde de yüzde 10 İntikal Vergisi kesintisi bulunduğunu ifade etti. Yahya Arıkan, "Televizyonlarda yayınlanan yarışmaların bir bölümü katılımcılarına 'şöhret'i vaat ederken, önemli bir bölümü de para kazanabilme olanağı sunuyor. İnsanlar için birer umut kaynağı oldu" dedi.

26 YILLIK YARIŞMA

Türkiye’de, televizyon ekranlarındaki en uzun soluklu yarışma 26 yaşına giren ve TRT 1’de yayınlanan, Bir Kelime Bir İşlem... Her pazar yayınlanmaya devam eden yarışmada sunucular ve yarışmacılar değişse de programın formatında önemli bir değişiklik yok.

Yarışma programları birbirinden farklı formatlarda ve konularda gerçekleştiriliyor. Genel kültür, bilgi, yetenek ve eğlence yarışmalarına son olarak da macera yarışmaları eklendi. Macera yarışmalarının son örneği atv’de yayınlanan Macera’ya Takıl yarışması... Bu yarışma, ödül olarak uzay yolculuğu hediye ediyor.

İKİ KANALIN REKABETİ

Yarışma programları açısından en büyük rekabet, Fox TV ile Show TV arasında yaşanıyor. Her iki kanalda da ikişer yarışma programı yayınlanıyor. Show TV’de Acun Ilıcalı’nın sunduğu Var Mısın Yok Musun ile son dönemin reyting yıldızı Yemekteyiz yayınlanırken, Fox TV’de de Mehmet Ali Erbil’in sunduğu Çarkıfelek ve “Mehmet Ali Erbil’le 50 Sarışın” yayınlanmaya devam ediyor. Bu arada Show TV Tadında Aşk Var adlı yeni bir yarışma programının da hazırlıklarını sürdürüyor.

TRT 1 de yarışmalarıyla bu rekabetten kopmuyor. Bir Kelime Bir İşlem, bilgi yarışmasının halen kesintisiz sürdüğü TRT 1, hafta içinde kısa zaman öncesine kadar Büyük Hedef adındaki bilgi yarışması programı yayınlanıyordu. Hafta sonu cumartesi günleri ise bir müzik yetenek yarışması olan Sen Türkülerini Söyle, yarışması seyircilerle buluşuyor. 16 adayın yarıştığı yarışmanın ilk bölümü bitti ve 10 Ocak’ta final bölümü yayınlandı. Takip eden hafta yeni yarışma başladı. Sen Türkülerini Söyle’ye Türkiye ve Avrupa ülkelerindeki Türkler’den 3 bin adayın başvurduğu, bunlardan 70’inin televizyonda yarışmaya hak kazandığı belirtiliyor. 10 Ocak’ta final gecesinde yarışmacıları tam 250 bin SMS’in atılması da yarışmaya gösterilen ilgiyi ortaya koyuyor.

ÜNLÜLER SUNUCU OLUYOR, 30-50 BİN TL KAZANIYOR

Yarışmaları, genellikle sanatçılar, oyuncular gibi ünlü kişiler sunuyor. Türkiye’nin en uzun soluklu yarışma programlarından olan Çarkıfelek adeta Mehmet Ali Erbil’le özdeşleşmiş durumda. Acun Ilıcalı, Var Mısın Yok Musun’un hem sunuculuğunu hem yapımcılığını üstleniyor. Ünlü futbol hakemi Ahmet Çakar, oyuncular Tamer Karadağlı, Oktay Kaynarca, Cem Davran gibi isimler geçen dönem yarışma sunuculuğu yaparken halen, haber programı sunucusu Mesut Yar, Asena gibi show dünyasının yakından tanıdığı isimler yarışma sunuculuğu yapıyor. Program sunucularının bölüm başına aldığı ücretin, 30 ila 50 bin TL arasında değiştiği belirtiliyor. Tabii bu rakamlar yarışmanın yayınlanma sıklığına göre değişiyor.

YARIŞMALARINI ÜNLÜLER SUNUYOR

Yarışmanın adı	Kanalı	Sunucu
Maceraya Takıl	atv	Alp Kırşan
Koş Dur Eğlen	Kanal D	Serhan Aslan
Çarkıfelek	Fox Tv	Mehmet Ali Erbil
Mehmet Ali Erbil'e 50 Sarışın	Fox Tv	Mehmet Ali Erbil
Kelime Oyunu	Kanal 1	Ali İhsan Varol
Göster Kendini	Kanal 7	Bülent Serttaş
Var Mısın Yok Musun	Show TV	Acun Ilıcalı
Yemekteyiz	Show TV	Sunucu yok. Yapım: Caner Erdem
Bir Kelime Bir İşlem	TRT 1	Levent Ülger, Meriç Aydın
Sen Türkülerini Söyle	TRT 1	Kadir Çöpdemir-Hande Subaşı
Yabancı Gelin	Star TV	Sema Öztürk
İnsan Sarrafı	TV 8	Mesut Yar

YENİ YARIŞMALAR YOLDA

Ulusal kanallar, yüksek reytinglere ulaşacak yarışma programını bulmak için çaba sarf ediyor. Bu yüzden de yarışma programlarındaki sirkülasyon çok fazla. Ayrıca kanallar birçok yeni yarışma formatıyla seyircinin karşısına çıkıyor. Reytinglerde istenilen seviyeye ulaşamayan yarışma programlarının da gözünün yaşına bakılmıyor. 10 Ocak 2009 tarihi itibarıyla 4 televizyon kanalında 5 yeni yarışma programının hazırlıkları sürüyor. Atv, Ahmet Çakar'la Zor Karar, Fox TV Tadında Aşk Var, Star TV Rap Star'a hazırlanıyor. Show TV ise İlle de Roman Olsun'u ve Acun Ilıcalı'nın imzasını taşıyan Survivor'ı yeniden ekranlara getirmeye hazırlanıyor.

YENİ BAŞLAYACAK YARIŞMALAR

Yarışmanın adı	Kanalı	Sunucu	Türü
Ahmet Çakar'la Zor Karar	Atv	Ahmet Çakar	Genel kültür yarışması
Tadında Aşk Var	Fox Tv	Bilinmiyor	Eğlence-yarışma
İlle de Roman Olsun	Show TV	Alişan- Çağla Şikel	Yetenek yarışması
Survivor	Show TV	Acun Ilıcalı	Maceraya yarışma
Rap Star	Star TV	Bilinmiyor	Müzik yarışması

YARIŞMALAR NE KAZANDIRIYOR?

Türk televizyonculuk tarihinde en büyük ödül, bugüne 1 milyon TL olarak seyirciye vaat edildi. Şimdilerde Çarkıfelek'in de vaadi olan bu rakamı kazanan henüz çıkmadı. Var Mısın Yok Musun, yarışmacılarına en çok kazandıran yarışma programı olarak dikkat çekiyor. Cuma, cumartesi yayınlanan yarışma, her yarışmada 500 bin TL ödül vaat ederek, seyircilerin karşısına çıkıyor. Var Mısın Yok Musun adlı 200'üncü programını aşan yarışmada bugüne kadar dağıtılan ödül ortalama 11 milyon TL. Nitekim yarışmanın sahibi Acun Ilıcalı da eskiden yarışmaya daha çok ekranda olmaktan hoşlanan yani şöhreti sevenlerin başvurduğu, son dönemde ekonomik sıkıntılarla birlikte bunun değiştiğini belirtiyor. Ilıcalı, "İlk baştaki yarışmacı

adaylarımızın profili başkaydı. Daha çok ekranda görünmek isteyen ve eğlenmek isteyenler yarışmaya katılıyordu. Bu dönemde daha çok paraya ihtiyacı olanlar yarışmaya başvuruyor. Biz yarışmalarda hayırlı bir iş yapıyoruz. Yarışmacılarımıza bugüne kadar 11 milyon TL dağıttığımızı hesapladık. Bunun yanı sıra bizim yarışmamızda yardım geceleri de yaptık. Bu gecelerde 8 milyon YTL topladık” diyor. Var Mısın Yok Musun da bugüne kadar 500 bin YTL’lik büyük ödülü alan olmadı. Yarışmada en büyük ödüle 29 Eylül 2008 günü yarışan Zuhul Sarıaltın 360 bin TL kazanarak ulaşabildi.

100 PROGRAMDA 2.5 MİLYON TL DAĞITTI

Çarkıfelek de ekranların en uzun soluklu ve en çok ödül kazandıran yarışma programlarından... Yaklaşık 10 yıldır değişik kanallarda yayınlanan Çarkıfelek, Eylül 2008’den itibaren Fox TV’de seyircinin karşısına çıkıyor. Med Yapım’ın imzasını taşıyan yarışmada, bu sezon stüdyoda 3 yarışmacıyı yarıştıran, canlı bağlantılarla da 2 yarışmacıyı finalde yarıştıran Fox TV’de 100 bölümü geride bırakan Çarkıfelek, tam 31 otomobili yarışmacılarına ödül olarak verdi. Bir otomobilin anahtar teslim fiyatı ortalama 30 bin TL olduğu düşünülürse Çarkıfelek 100 bölümünde yaklaşık 1 milyon TL’lik araç ödülü verdiği ortaya çıkıyor. Çarkıfelek’e katılanlar 5-10 bin TL gibi para ödülleri kazanırken, yarışmaya katılıp finalde yarışanların ise boş dönme şansı yok. En azından beyaz eşya ya da laptop kazanmaları da kaçınılmaz.

Bu arada Çarkıfelek’te eylül ayından itibaren 320 kişinin stüdyoda 120 kişinin da canlı bağlantıyla yarıştığını belirtelim. Bu yarışmacıların 220’sinin finalde ödül kazanmak için yarıştığı ve ortalama 10 bin TL değeri olan ödüller kazandığı düşünüldüğünde, en az yaklaşık 2.5 milyon TL’lik ödül dağıtıldığı da ortaya çıkıyor. Tabii bu ödülleri sponsorların daha çok karşıladığını da eklemek gerekiyor.

HANGİ YARIŞMA NE ÖDÜL VERİYOR		
Yarışmanın adı	Kanalı	Verdiği ödül
Maceraya Takıl	atv	Uzay yolculuğu
Koş Dur Eğlen	Kanal D	Sürpriz ödüller
Çarkıfelek	Fox Tv	1 milyon TL- otomobil
Mehmet Ali Erbil 50 yarışın	Fox Tv	Büyük ödül
Kelime Oyunu	Kanal 1	Otomobil
Göster Kendini	Kanal 7	Şöhret
Var Mısın Yok Musun	Show TV	500 bin TL
Yemekteyiz	Show TV	10 bin TL
Bir Kelime Bir İşlem	TRT 1	150 bin TL
Sen Türkülerini Söyle	TRT 1	175 bin TL ve TRT sanatçı olmak
Yabancı Gelin	Star TV	50 bin euro
İnsan Sarrafı	TV 8	2008 model otomobil

EKRAN ARKASI

Yarışma programlarında ekranın arkasında da önemli bir ekip çalışıyor. Yönetmeninden, yapımcısına, stüdyo şefinden kameramanına, kuaföründen şoförüne kadar kalabalık bir ekip görev alıyor. Haftanın 3 günü ekrana gelen Var Mısın Yok

Musun'u 90 kişilik bir ekip hazırlıyor. Haftanın 5 günü yayınlanan Med Yapım'ın Çarkıfelek'ini ise 60 kişilik bir ekip hazırlayıp ekrana getiriyor.

Bu ekibin bir kısmı da part-time çalışanlardan oluşuyor. Bir yerli dizide ekran önünde ve arkasında 60 ila 100 kişinin görev aldığı düşünüldüğünde, yarışma programlarının da en az diziler kadar bir iş gücüne gereksinim olduğu ortaya çıkıyor.

BÖLÜM BAŞINA MALİYET DİZİLERİN 4'TE BİRİ

Milyonları ekran başına kilitleyen dizilerin bölüm başına maliyeti, 100 ila 300 bin TL arasında değişiyor. Yarışma programları ise dizilerin 4'te biri maliyetlerle yapılıyor. Buradan yola çıkarak yarışmaların ödüller hariç bölüm başına maliyetlerinin 20 ila 60 bin TL arasında olduğunu söylemek mümkün. Yapım maliyetleri daha düşük olsa da iyi tutan ve bol reyting alan yarışmaların özellikle de reklam gelirlerinin dizilerle başa yarıştığı da bir gerçek.

Evet yarışma programları yalnızca yarışmacılara değil, bu programları yayınlayan kanallara da kazandırıyor. Bu kazanç reklam gelirlerinde kendini gösteriyor. Medya Takip Merkezi'nin araştırmasına göre, geçen yıl aralık ayı boyunca 12 TV kanalında yarışmalara, 192 bin 998 saniye reklam verildi. Yerli diziler, haberler, müzik-eğlence programları ve yerli sinemalardan sonra en çok reklam alan program, yarışmalar oldu.

500 BİN TL'LİK REKLAM

Reklamverenler de yarışmaları iyiden iyiye keşfetti. Özet ve tekrarları hariç en az 80 dakika olan bir yarışmaya ortalama 30 dakikalık (yarım saat) reklam alınıyor. Reklam tarifeleri kanallara göre farklılık gösterse de, prime time'da (saat 20.00 ila 23.00 arası) yayınlanan reklamların saniye fiyatı 200 ile 400 TL arasında değişiyor. Ortalama saniyesi 300 liradan hesaplandığında, 30 dakikalık (1800 saniye) bir reklam karşılığında bir yarışma kanalına 540 bin TL kazandırıyor. Var Mısın Yok Musun yarışmasının vermeyi taahhüt ettiği büyük ödülü her akşam reklam gelirinden rahatlıkla karşıladığını da söylemek mümkün. Yarışmaların ödül ve yapım maliyetleri yarım saatlik bir reklam geliriyle rahatlıkla karşılanabilirken, kimi zaman bu yarışmanın aldığı reklam 50 dakikayı bile buluyor. Bol ödül dağıtan yarışmalardan olan Çarkıfelek, bölüm başına 4 kuşakta yaklaşık 35 dakikalık reklam alıyor. Ana yarışmanın yanı sıra yarışmaların tekrar ve özel bölümleri de reklamlardan payına düşeni alıyor.

EN ÇOK REKLAM ALAN PROGRAM İÇERİKLERİ		
No	Program İçeriği	Süre(sn)
1	Yerli Dizi	1.001.199
2	Haber	721.121
3	Müzik/Eğlence	208.246
4	Kadın	193.950
5	Yerli Sinema	193.895
6	Yarışma	192.992

7	Spor	186.654
8	Aktüel	178.662
9	Yabancı Sinema	125.124
10	Yol Durumu	124.009

MTM Medya Takip Merkezi'nin Aralık ayında 12 TV kanalında yaptığı reklam ölçüm sonuçlarından derlenmiştir.

REYTINGLER YÜZ GÜLDÜRÜYOR

Reklamveren, bir yarışmaya reklam vermeye elbette, reytingine bakarak karar veriyor. Yaptığımız araştırmaya göre, 1-15 Aralık 2008 tarihleri arasında en çok izlenen 100 program içinde birçok gün Yemekteyiz programı 7 ve 8 gibi reytinglerle zirveye yerleşmiş durumda. Yayınlandığı günlerde Var Mısın Yok Musun programda ilk 10'da yer alırken, kimi zaman da zirveyi zorlarken, Çarkıfelek genellikle 15-20'inci sıralarda 3 ila 5 arasında değişen reytingler aldı.

YEMEKTEYİZ REYTINGLERİ ALT-ÜST EDİYOR

Tarih	Yarışma adı	İlk 100 programdaki sırası	Yayınlandığı kanal	Yayınlandığı saat	Reyting
1 Aralık 2008	Yemekteyiz	3	Show TV	17.44	8.3
1 Aralık	Çarkıfelek	14	Fox TV	19.56	5.2
2 Aralık	Yemekteyiz	6	Show TV	18.10	7.4
3 Aralık	Yemekteyiz	6	Show TV	18.04	9
4 Aralık	Yemekteyiz	4	Show TV	18.13	7.9
5 Aralık	Yemekteyiz	2	Show TV	18.05	9.8
5 Aralık	Var Mısın Yok Musun	10	Show TV	21.12	5.2
5 Aralık	Çarkıfelek	20	Fox TV	19.53	3.4
6 Aralık	Var Mısın Yok Musun	3	Show TV	21.27	7
6 Aralık	Sen Türkülerini Söyle	19	TRT 1	23.22	2.7
7 Aralık	Var Mısın Yok Musun	3	Show TV	21.46	7.4
7 Aralık	Bir Kelime Bir İşlem	44	TRT 1	17.36	1.3
7 Aralık	Koş Dur Eğlen	87	Kanal D	8.57	0.5
8 Aralık	Yemekteyiz	1	Show TV	20.23	6.6
8 Aralık	Yemekteyiz başlıyor	6	Show TV	20.00	3.1
8 Aralık	Yemekteyiz tekrar	19	Show TV	13.54	2.2
8 Aralık	Ahmet Cakar'la Şansa Bak	87	Fox TV	02.00	0.6
9 Aralık	Yemekteyiz	1	Show TV	20.41	8.1
10 Aralık	Yemekteyiz	2	Show TV	18.00	7.8
11 Aralık	Yemekteyiz	1	Show TV	18.00	10.4
11 Aralık	Çarkıfelek	15	Fox TV	21.22	3.5
12 Aralık	Yemekteyiz	1	Show TV	20.20	14.1
12 Aralık	Yemekteyiz tekrar	2	Show TV		7.8
12 Aralık	Var Mısın Yok Musun	17	Show TV	23.57	4.4
13 Aralık	Var Mısın Yok Musun	2	Show TV	21.26	7.7
13 Aralık	Sen Türkülerini Söyle	43	TRT 1	21.10	1.6
13 Aralık	Maceraya Takıl (TKR)	89	ATV	11.48	0.7

14 Aralık	Var mısın Yok musun	1	Show TV	21.40	10.7
14 Aralık	Bir Kelime Bir İşlem	33	TRT 1	18.25	2.1
15 Aralık	Yemekteyiz	2	Show TV	17.52	8.7

Kaynak: Bu tablo AGB'nin tüm gün reyting raporlarından yararlanılarak hazırlanmıştır.

SEYİRCİ MERAKI

Yarışmaların kendi içinde ciddi bir ekonomisi de var. Var Mısın Yok Musun'un 14 yarışmacının yanı sıra, her programda stüdyoda 250 kişi seyirci olarak ağırlanıyor. Çarkıfelek ise her bölümünde stüdyoya 80 seyirci kabul ediyor.

Yarışmacıların ve özel misafirlerin (yarışmacıların ailelerinin) yemekleri de program yapımcısı tarafından karşılanıyor. Yarışmacıların yakınlarının stüdyoya getirilmesi için ulaşım masraflarından ikramlara kadar birçok unsur, yarışmaların görünmeyen masraf kalemlerini oluşturuyor. Yarışmalarda çok fazla dış çekim masrafı olmamasına rağmen, son yıllarda canlı yayın yapılması da yarışmaların maliyetlerini artırıyor. Yurtdışından 3 dakikalık bir canlı yayının gerçekleştirilmesinin maliyeti 25 bin doları buluyor. Çarkıfelek, her akşam Türkiye'nin değişik bir ilinden iki canlı yayın yaparak, adayları evlerinden yarıştırıyor. Öte yandan, özellikle Var mısın Yok Musun yurtdışından da sürpriz konukları stüdyoya getiriyor. Son olarak 50 Cent'in gelmesi de önemli bir reyting ve maliyet olarak yapımcı hesabına yazıldı.

FORMAT ÜCRETİ VERİYORLAR

Türkiye'deki yarışmaların yüzde 90'ı yabancı formatlı olarak karşımıza çıkıyor. Yurtdışına yarışmaların bölüm başına ödedikleri format ücreti 5 ila 10 bin TL arasında değişiyor. Gerçi yarışma programları format alsa da, genelde Türkiye'ye adapte ediliyor. Çarkıfelek, Kim 500 Milyon İster gibi birçok yarışma, yurtdışı format izinleriyle ekranlarda yayınlanıyor. Örneğin Var Mısın Yok Musun'un, daha önce iki kez Türk televizyonlarında denenmiş ama tutmamış bir format olduğunu da belirtelim. 'Yemekteyiz'de Almanya, İngiltere ve Fransa'da yayınlanan ve en az ülkemizdeki kadar büyük ilgiyle izlenen "Come Dine With Me" yarışmasının Türkiye'ye uyarlanmış versiyonu. Yarışmaların yapımcıları da yakaladıkları başarıyı 'formatı Türkiye'ye uydurabilme becerisinde' görüyorlar.

Yarışma programları kimi zaman cast ajansları ile de çalışıyorlar. Kimi zaman yarışmacıların bile bu ajanslardan sağlandığı ve bunlara belirli bir ücret verildiği belirtiliyor.

SORULAR ÖZEL HAZIRLANIYOR

Özellikle bilgi yarışmalarının da görünmeyen bir maliyet kalemi daha var. Bu yarışmalardaki soruları da özel ekipler hazırlıyor. Soru hazırlayan ve yarışma programlarına satan özel şirketler de var. Bilgi yarışmalarına ilgi nedeniyle, yayınevleri özel 'bilgi yarışması' kitapları bile bastılar. Bu soru bankaları, potansiyel yarışmacılara hitap ediyor. İşte bu kitaplardan bazıları:

- "Bilgi Yarışması El Kitabı", Rahmi Güler, Papatya Yayınları
- "Bilgi Yarışması", Yusuf Bitir ve Suat Bilir, Timaş Yayınları

- Bilgi yarışması; Gelin Yarışalım”, Sina Cimcoz, Geçit Kitabevi
 - “Bilgi Yarışması; Bilgi Yarışmacısı’nın Başvuru Kitabı”, Servet Salih Gören, Rağbet Yayınları
 - “Zekaküpü Bilgi Yarışması”, Erol Karaarslan, Kuzey Yayınları
- “Milyoner Bilgi Yarışması; 800 soru, 50 yarışma”, Erol Karaarslan, Kuzey Yayınları

İLK BAŞVURALAR İNTERNETTEN

Bazı yetenek ve çocuk yarışmaları dışındaki yarışmalara, 18 yaşından küçükler katılamıyor. Yarışmalara genellikle internetten belirli formları doldurularak başvuru yapılabiliyor. Bu formlarda eğitimden, mesleğe kadar birçok sorunun yanı sıra adaylara bu yarışmaya neden başvurdukları da soruluyor. Bu formla birlikte adayların fotoğraflarını da göndermeleri isteniyor. Bu ön başvurudan sonra genellikle, ilk elemeyi geçen adaylar yüz yüze görüşmeye çağrılıyor. Seçim aşamasında yapımçı şirket görevlileri tarafından uygun görülen adaylar, kesin yarışmacı ve ya yedek olacak belirleniyor. Bu arada şunu da belirtmek gerekiyor ki, yarışıp ödül almaya hak kazananlar, ödüllerden doğan ÖTV, KDV, plaka vergisi, stopaj vb. her türlü vergileri kendileri karşılamak zorundalar.

YARIŞMACILARA UYARI!

Bu arada yarışmalarda büyük ödüller dağıtılsa da bazı yarışma programlarında ertesi günü bu ödüllerin alınmadığını da belirtelim. İsmi açıklamayan bazı yarışmacılar Var Mısın Yok Musun’da para ödülü kazanmalarına rağmen bunu 1 yıl içinde alabileceklerinin kendilerine söylendiğini ve halan beklediklerini söylüyor.

Türkiye’de ulusal kanalların dışında da özellikle yurtdışından uydudan ve Digitürk’ten yayın yapan bazı televizyon kanallarında da yarışma programları var. Telefonla katılmanın mümkün olduğu bu yarışma programları, 3 bin euro’ya kadar çıkan rakamlarda anında para kazanmayı vaat ediyor. Bu yarışma programlarının, katılanların telefon faturalarını şişirmeye yaradığını, genellikle de ödül kazanmanın mümkün olmadığı belirtiliyor. İşte bazı telefonla katılan televizyon yarışma programları:

- **TALİH KUŞU:** Digitürk 249’uncu kanalda yayın yapan Dügün TV’nin Talih Kuşu yarışması canlı... Telefonla bağlanıp, 3 harfli bir kelimeyi bulana 3 bin euro ödül vaat ediyor. Bu yarışmanın Türkshop kanalından da Dügün TV ile aynı anda ortak yayınlandığını belirtelim.
- **PARA PAKETİ:** Eurostar kanalında yayınlanan yarışma da bir kelime bulma yarışması. Ödül kazananlar için açılacak 4 ayrı para paketi var. Türkiye’den aramanın dakikası 1.08 lira...
- **BİL-KAZAN:** Digitürk 231 kanaldaki Fix TV, Bil Kazan’da çiçek isimleri soruyor. Örneğin yarışmada kalan süre 8.28 dakika olarak belirtilirken, verilecek ödül ise 3.820 TL olarak seyirciye duyuruluyor.
- **KATIL KAZAN:** Digitürk 311’deki Vatan TV, canlı yayında iki resim arasındaki farkı soruyor. Telefon numarası verilip, seyircilerin araması isteniyor. Anında 250 TL kazanç sunuluyor.

- İNSAN YÜZÜNÜ BUL: Digitürk 325'ten yayın yapan Business Channel, "Resimdeki gizli insan yüzünü bul" anonsuyla yarışma düzenliyor. Sabit hatlardan araması 1 TL olan yarışma, 7 bin TL ödül verdiğini duyuruyor.

YARIŞMA PROGRAMLARI VE İÇERİKLERİ

VAR MISIN YOK MUSUN

Show TV'de yayınlanan yarışmanın yapımcısı ve sunucusu Acun Ilıcalı. 200 programı aşan yarışmada, para kazanabilmek için hiçbir soruya cevap vermek gerekmiyor. Yarışmacıların öykülerinin, 'biz bir aileyiz' duygusunun başrolde olduğu programın büyük ödülü 500 bin TL. Yarışmacılar 1 liradan 500 bin TL'ye kadar para ödülü kazanma imkanına sahip. Yarışmacı, para ödülleri yazılı olduğu 24 kutuyu açtırıyor. Bu kutulardan sadece birine sahip olan yarışmacı, kutusundaki ödülün miktarını bilmiyor. Diğer kutuları dilediği sırayla açma ve tahminlerde bulunarak kazanacağı ödülü giderek artırma şansına sahip. Yarışmacı aynı zamanda, açılan kutulara göre teklifini yükselten veya alçaltan bir bankanın (Nam-ı diğer Hamdi Bey) tekliflerini kabul veya reddetme yolu ile en yüksek ödülü kazanmak için müthiş bir psikolojik savaş veriyor. Büyük ödül açılmadıkça bankanın teklifi de giderek yükseliyor ve heyecan artıyor. Şanslı yarışmacı, diğer 23 kutuyu tutan ve gelecekteki yarışmacı adayları olan arkadaşlarının da yardımıyla acaba büyük ödülü kazanabilecek mi sorusuyla milyonları ekranın başına bağlıyor. Bugüne kadar 11 milyon TL ödül dağıttığı belirtilen yarışma programına katılmak için 1 milyon 400 bin kişi sırada bekliyor.

YEMEKTEYİZ

Show TV'de yayınlanan Yemekteyiz'de beş yarışmacı var. Hepsi sırayla yemek daveti veriyor. Lezzet, ikram, konukseverlik gibi konularda diğerleri tarafından değerlendiriliyor ve sonunda bir puan alıyorlar. 5 günün sonunda en fazla puan alan, 10 bin liralık ödülün sahibi oluyor. Değişik yaş gruplarından, farklı mesleklerden, farklı kültürlerden yarışmacıların katıldığı yarışmacıların en büyük iddiası güzel yemek pişirmek ve misafir ağırlamak. Her akşam bir yarışmacının diğer 4 yarışmacıyı ağırladığı, müzikle, sohbetle renklenmiş gecenin sonunda ise puanlamayı konuklar yapıyor. Yemekteyiz hafta içi her akşam haber öncesi yayınlanıyor.

ÇARKIFELEK

Televizyon dünyamızın uzun soluklu yarışmalarından biri... Hafta içi her gün 18.15'te Fox TV'de yayınlanan Çarkifelek'i Mehmet Ali Erbil sunuyor. Programı sunarken Oryantal Asena'da Erbil'e yardım ediyor. Çarkifelek'in büyük ödülü ise 1 milyon TL. Yarışmaya internet üzerinden form göndererek katılıyor. Çarkifelek Eylül 2008'ten itibaren Fox TV'de yayınlanıyor. Katılmak için 500 bin kişinin sırada beklediği Çarkifelek, son 100 programında 31 otomobili ödül olarak verdi.

MEHMET ALİ ERBİL'LE 50 SARIŞIN

Mehmet Ali Erbil, Fox TV'de yeni bir yarışmaya başladı. 50 güzel sarışın kadın haklarındaki önyargıyı yerle bir etmek için erkek yarışmacının karşısına geçiyor. Yarışmacının bilgili olması yetmiyor, sarışınların neyi bilip neyi bilemeyeceğini de tahmin etmesi gerekiyor. Önyargılar doğru çıkacak mı? Evdeki hesap çarşıya uyacak mı? Büyük ödülü erkek yarışmacı mı alacak, sarışınlar mı paylaşacak?

KOŞ DUR EĞLEN

Kanal D'de yayınlanan ve çocuklara hitap eden program, eğlence yarışması. Sunuculuğunu Serhan Aslan'ın yapıyor. Çocukların hem eğlenecekleri hem de yeni şeyler öğrenebilecekleri programda üçer kişiden kurulu iki takımın yarışıyor. "Tırmanma Duvarı", "Sallan Topla" ve "Salla Düşür" isimlerini taşıyan ilk üç etabı başarıyla geçen takım, final etabı olan "Koş Dur"da yarışmaya hak kazanıyor. Koş Dur" etabına çıkan ve kendi aralarında yarışan takım üyeleri içinde en başarılı ve en hızlı olan yarışmacı ise sürpriz ödüllere sahip oluyor.

MACERAYA TAKIL

ATV'de her cumartesi saat 08.50'de başlayan Maceraya Takıl, macera dolu bir yolculuk, farklı ülkelerden farklı insanların bir arada bulunduğu uluslararası bir dayanışma ve değişik kültürleri tanımayı amaçlayan bir yarışma. Yarışmada; biri kız diğeri erkek iki genç ve yetenekli takım kaptanının altı ülkede (İspanya, Fransa, Avusturya, Almanya, İtalya ve Kıbrıs) zorlu bir mücadele gerçekleştiriyor. Her kaptan gittiği bir ülkeden diğere geçebilmek için o ülkeden belirlenen kriterlere uygun birini ikna etmeye çalışıyor. Oyuncu Alp Kırşan'ın sunduğu yarışmada; gençlerin enerjisini, becerilerini ve özgüvenini sınavan bir yarışma olarak dikkat çekiyor. PH Yapım ekibi tarafından hazırlanan Maceraya Takıl'ın ödülü ise şu ana kadar hiçbir yarışmada verilmeyen bir ödül: "Uzay yolculuğu"...

GÖSTER KENDİNİ

Kanal 7'de yayınlanan Göster Kendini, aslında bir tür yetenek yarışması. Türkücü Bülent Serttaş'ın sunduğu programa katılanlar, yeteneklerini ve hünerlerini sergileyebiliyorlar. Programın sonunda bir ödül yok. İnsanlar milyonların karşısına çıkarak bu yeteneklerini gösterme olanağı buluyorlar.

SEN TÜRKÜLERİNİ SÖYLE

TRT'de 1'de yayınlanan Sen Türkülerini Söyle yarışması, gençlerin müzik yeteneklerini ortaya çıkarıyor ve onlara müzik kariyerlerinde yeni bir sayfa açıyor.

13 bölümlük ilk bölümü 10 Ocak'ta tamamlanan yarışmada birinciye 100 bin TL, ikinciye 50 bin TL, üçüncüye de 25 bin TL'lik para ödülü verildi. Yarışmada finale kalan dört aday aynı zamanda sürpriz bir ödülle TRT sanatçısı olma hakkını kazandı.

BİR KELİME BİR İŞLEM

TRT 1'de 26 yıldır devam eden bir yarışma... Suat Tekiner'in yönetmenliğini yaptığı yarışmanın sunucuları, Levent Ülgen ve Meriç Aydın. TRT Eğitim Kültür Programları Müdürlüğü'nce hazırlanıyor. 150 bin TL'lik büyük ödül veriliyor. Yeni dönemde

aktüel çekimlerle de desteklenen programda, sorulan işlem veya kelime sorusuna doğru yanıt verilmesi durumunda her yarışmacıya 500 TL ödül veriliyor.

Matematik ve dil esasına dayalı yarışma programının amacı; Türkçe'mizi doğru kullanmak, kelimeleri doğru telaffuz ederek anlamlarını açıklamak.

KELİME OYUNU

Kanal 1 ekranlarında yeni bir yarışma başladı. "Kelime Oyunu" isimli yarışmada, yarışmacılar en kısa zamanda en fazla kelime türetmeye çalışıyorlar. Kanal 1 ekranlarındaki yarışmanın her bölümünde 5 aday yarışıyor. Birinci olan aday, finalde diğer birinci olan adaylarla birlikte otomobil için yarışacak.

İNSAN SARRAFI

Genel yönetmenliğini Alper Mestçi'nin yaptığı Mesut Yar'ın sunduğu yarışma, TV 8'de Cumartesi günleri 20.15'te yayınlanıyor. Yarışma hem eğlendirip hem de kazandırıyor... "İnsanları bir bakışta tanırım", "Birinin yüzüne baksam her şeyi anlarım" diyecek kadar kendine güvenenler yarışmacılardan biri her hafta 2008 model bir otomobilin kazanıyor.

YABANCI GELİN

Star TV'de hafta içi her gün 14.00'da yayınlanan yarışma, Perşembe günleri de 20.15'te de yayınlanıyor. Sunuculuğunu Sema Öztürk'ün yaptığı programa dünyanın farklı ülkelerinden genç kızlar evlilik hayallerini gerçekleştirmek için Türkiye'ye geldi... Yabancı gelin adayları kameralarla dolu bir evde yaşıyor, kendilerini hem Türk gençlerine, hem de annelerine beğendirmeye çalışıyorlar. Yarışmacı olan her yabancı gelin adayı 3 bin euro almaya hak kazanırken, yarışmanın birincisi olan çift 50.000 euro ödül verilecek.

YAYINA HAZIRLANAN BAZI YARIŞMALAR

İLLE DE ROMAN OLSUN

Sadece romanların yarıştığı, müzik, dans ve ses dallarında Türkiye'nin dört bir yanından seçilen Roman vatandaşların sahnede showlarını sergileyeceği bir yarışma. Jüri üyeliğinde Müjdat Gezen, Melek Baykal ve Hüsnü Şenlendirici'nin bulunduğu, sunuculuğunu Çağla Şikel ve Aışan'ın yapacağı eğlence dolu bir program.

TADINDA AŞK VAR

Fox'un yeni yarışması Tadında Aşk Var'da flört sanatının incelikleri yarışacak. Beş yarışmacı birbirlerinin evine misafir olacak, kendilerine en uygun yarışmacıyı etkilemek için ellerinden geleni yapacak. Yarışmacıların, etkilemeye çalıştıkları kişinin özelliklerine göre rakiplerini alt edecek strateji geliştirmeleri gerekiyor. Bu süreçte onlara danışmanlık yapmak için bir yaşam koçu da eşlik edecek. Final gecesinde iki yarışmacı da karşılıklı olarak birbirini seçmiş ise onlar kazanan çift olacak ve ödüllü mutlu sona ulaşacak. SMS ile tahminlerini gönderen FOX izleyicilerini de sürpriz ödüller bekliyor.

RAP STAR

Türkiye, Star TV ekranlarında Rap Star'ını arıyor. Gold Film / Faruk Turgut yapımcılığında ekrana gelecek olan programın jürisinde Ceza, Funky-C Cem, Sibel Tüzün ve her hafta farklı bir ünlü yer alacak. İnalist olmaya hak kazanan 10 yarışmacı her hafta ünlü partnerleri ile konseptte uygun biçimde yazdıkları sözleri rap tarzında söyleyecekler. Finalist olmak için yapılması gereken tek şey www.rapstar.com.tr adresinden başvuru yapmak...

BİLGİ İÇİN

TÜRK TELEVİZYONLARININ İLK YARIŞMASI

Türkiye'de ilk televizyon yarışması, 1963 yılında, Maçka'daki İTÜ Binası'ndan yayın yapan İTÜ TV'de yayımlandı. Halit Kıvanç ile Vural Tekeli'nin hazırladığı yarışma, liselerarası bir yarışmaydı. Adı "Talih Kuşu" olan yarışma için bu ismin seçilmesi de tesadüf değildi. Yarışmanın ödülü, İstanbul Serinofil Derneği'nden gelen bir adet canlı kanaryadır. Halit Kıvanç, Alman Televizyonu'nda gördüğü bir yarışmayı Türkiye'ye getirmişti. Ancak bu bir bilgi yarışması değildi. Futbol topunu küçük bir delikten geçirmeyi başarmak gerekir. Mini Gol, izleyicilerin büyük beğenisini kazanmış ve yıllarca sürmüştür.

BAZI ESKİ YARIŞMA PROGRAMLARI		
Yarışmanın adı	Yayımlandığı kanal	Sunucusu
Hayatımın Fırsatı	Kanal 1	Tamer Karadağlı
Bu Kimin Hikayesi	Kanal 1	Reha Muhtar
Passaparola	Kanal 1	Metin Uca
Süper Aile	Kanal 1	Demet Akbağ
Akademi Türkiye	Kanal 1	Öykü Serter
Kim 500 milyar İster	Star TV	Kenan Işık
Şans Yolu	ATV	Hasan Kaçan
Şansa Bak	Star TV	Ahmet Çakar
Bir İş İçin Lazım	TV 8	Cemil Büyükdöğeri
Uzman Avı	TV8	Defne Joy Foster
Söyle Söyleyebilirsen	Show TV	Behzat Uygur
Hasret Bitiyor	Fox TV	Perihan Savaş
Düello	Kanal D	Erman Toroğlu
Yazı Tura	Kanaltürk	Aysun Kayacı, Doğa Sülen
Büyük Hedef	TRT 1	Cem Davran

YARIŞMALAR PRİME TİME'DA YAYINLANIYOR

Yarışmanın adı	Kanalı	Başlama saati	Türü
Maceraya Takıl	Atv	Cumartesi 08.50	Macera yarışması
Koş Dur Eğlen	Kanal D	Pazar sabah 9.00	Eğlence yarışması- çocuk
Çarkıfelek	Fox Tv	Hafta içi 18.05	Yarışma
Mehmet Ali Erbil'le 50 Sarışın	Fox Tv	Cumartesi 21.00	Eğlence-yarışma
Kelime Oyunu	Kanal 1	Pazar hariç her gün saat 18.00	Bilgi yarışması
Göster Kendini	Kanal 7	Salı 19.40	Eğlence-yarışma
Var mısın Yok musun	Show TV	Cuma- ve hafta sonu saat 20.00	Eğlence-yarışma
Yemekteyiz	Show TV	Hafta içi her gün ana haber önce	Yetenek yarışması
Bir Kelime Bir İşlem	TRT 1	Pazar 17.25	Bilgi
Sen Türkülerini Söyle	TRT 1	Cumartesi saat 20.00	Müzik yarışması
Yabancı Gelin	Star TV	Perşembe 20.15 Hafta içi 14.00	Eğlence yarışması
İnsan Sarrafı	TV 8	Cumartesi 20,15	Eğlence yarışması